

VĚC V PRÁVNÍM SMYSLU

Zpracoval **Mgr. Martin Lebeda**

PRÁVNÍ ÚPRAVA (§ 489 – 495 NOZ)

Právní úprava vychází z předválečného vládního návrhu československého občanského zákoníku z r. 1937. Dle § 489 je věcí vše, co je **rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí**. Uplatňuje se zde široké pojetí věci, které je odlišné od současného pojetí. Dle tohoto pojetí věc zahrnuje jak věci hmotné, tak i nehmotné. K tomu lze blíže odkázat na § 496, který výslovně věci takto rozděluje.

Dle důvodové zprávy toto nové pojetí lépe odpovídá praktickým potřebám při aplikaci práva, kdy plně konvenuje čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a odpovídá i pojetí mezinárodních smluv na ochranu vlastnictví a řadě nadnárodních úprav. Lze tedy říci, že podřazení nehmotných statků pod věc v právním smyslu je určitým posunem oproti nynějšímu OZ.

POJETÍ VĚCI

Pojetí věci je postaveno na dvou základních znacích. Za věc se považuje to, co je **rozdílné od osoby a co slouží potřebě lidí**. Jedná se tedy o něco, co je pro člověka určitým způsobem **užitečné**. Kritérium užitečnosti může být různé a to od hospodářského až např. po estetické. Věcí je i to, čeho se mohou týkat subjektivní majetková práva, zejména vlastnické právo. S tímto se pojí skutečnost, že věc si lze přivlastnit. Věc je tedy ovladatelná na rozdíl o přírodních sil, např. větru.

VEŘEJNÝ STATEK

§ 490 hovoří o veřejném statku, kdy se jedná o věc zvláštní povahy a tato slouží k obecnému užívání. Rozlišení zde spočívá na účelu, ke kterému věc slouží. Nikoliv tedy na osobě vlastníka věci.

PLODY A UŽITKY VĚCI

§ 491 hovoří o plodech a užitcích věci. **Plodem** se rozumí to, co věc pravidelně poskytuje ze své přirozené povahy, jak je dáno jejím obvyklým účelovým určením a přiměřeně k němu, ať s přičiněním člověka nebo bez něho. Užitkem je to, co věc pravidelně poskytuje ze své právní povahy. Tato definici nevybočuje z nynější definice v občanském zákoníku.

OCENĚNÍ VĚCI

§ 492 se týká ocenění věci, respektive její hodnoty. Hodnota věci, lze-li ji vyjádřit v penězích, je její cena. Cena věci se určí jako cena obvyklá, ledaže je něco jiného ujednáno nebo stanoveno zákonem. Ne všechny věci však lze ocenit v penězích a na toto také pamatuje odst. 1, kdy je použit výraz, lze-li vyjádřit v penězích, nikoliv bezpodmínečná nutnost, že vše lze vyjádřit v penězích. Mimořádná cena věci se stanoví se s přihlédnutím ke zvláštním poměrům nebo ke zvláštní oblibě vyvolané náhodnými vlastnostmi věci.

ČLOVĚK & LIDSKÉ TĚLO

§ 493 z právního pojetí věci vyjímá lidské tělo, či jeho části. Věcí v právním smyslu tedy není člověk a ani jeho mrtvé tělo, či jeho část. Zvláštní předpis může upravovat specifickou definici a úpravu nakládání s lidským tělem. Avšak platí, že dle NOZ tělo není věcí.

ZVÍŘE

§ 494 obsahuje ustanovení ohledně právní povahy zvířat. Ta jsou dnes právní teorií považována za věci v právním smyslu. Živé zvíře má zvláštní význam a hodnotu již jako smysly nadaný živý tvor. Živé zvíře **není věcí** a ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze. Hovoří se pouze o živém zvířeti, nikoliv o mrtvém. Mrtvé zvíře je naopak považováno z právního hlediska za věc.

MAJETEK OSOB

§ 495 Souhrnem všeho, co osobě patří, se rozumí majetek této osoby. Zákon sem řadí nejen aktiva, ale i pasiva. Při srovnání s dnešní právní úpravou je toto pojetí shodné.